

Danmark har sammensat topmarginalskat på op til 67,5 pct.

For topskatteydere udgør den øverste marginalskat 67,5 pct., når der tages højde for både skatten på løn og afgifterne på forbrug. Den sammensatte marginalskat er bl.a. relevant, fordi arbejdsudbuddet afhænger af, hvor mange varer og tjenester, der kan købes for en ekstra arbejdstime. Hvis afgifterne forhøjes, øges priserne i butikkerne, og dermed kan der købes færre varer og tjenester for en ekstra arbejdstime. Det trækker arbejdsudbuddet ned. Derfor bør man indregne afgifter, når skattesystemets effekt på arbejdsudbuddet skal vurderes. Finansministeriet indregner i dag negative adfærdsvirkninger på arbejdsudbuddet, når afgifter øges. Indregnes endvidere aftrapningen af børnechecken for personer med indkomst på over 700.000 kr. (gældende fra 2014), øges marginalskatten til 68,9 pct. For personer med høje indkomster ligger den sammensatte marginalskat 8-10 pct.point over OECD-gennemsnittet. Kun få lande som f.eks. Sverige og Belgien har højere marginalskat for personer med høje indkomster. For personer med gennemsnitlig indkomst udgør den sammensatte marginalskat 57,3 pct. (ca. 0,6 pct.point højere end OECD-gennemsnittet), mens den sammensatte marginalskat for personer med lave indkomster udgør 56,2 pct. (2½ pct.point højere end OECD-gennemsnittet). Fjernes topskatten, vil topmarginalskatten udgøre ca. 57 pct., når afgifter indregnes, hvilket vil være lidt under OECD-gennemsnittet (1-2 pct.point). Danske og skandinaviske videnskabelige studier finder generelt, at lavere marginalskat øger arbejdsudbuddet.

I dette notat fokuseres på den sammensatte marginalskat, der udgøres af marginalskatten på løn kombineret med afgiftstrykket. I tabel 1 angives den sammensatte marginalskat for personer med indkomster på 262.000 kr., 392.000 kr., 654.000 kr. og 785.000 kr.

Tabel 1. Sammensatte marginalskat for personer med hhv. 67, 100, 167 og 200 pct. af gns. indkomstniveau, OECD 2012

67 pct. af gns. Indkomstniveau (261.637 kr. for DK)		100 pct. af gns. Indkomstniveau (392.456 kr. for DK)		167 pct. af gns. Indkomstniveau (654.093 kr. for DK)		200 pct. af gns. Indkomstniveau (784.913 kr. for DK)					
	pct.		pct.		pct.		pct.				
1	Belgien	72,1	1	Belgien	74,9	1	Belgien	73,9			
2	Frankrig	69,4	2	Østrig	67,8	2	Sverige	71,3			
3	Ungarn	65,1	3	Tyskland	66,5	3	Slovenien	68,6			
4	Østrig	64,8	4	Frankrig	66,2	4	Italien	68,0			
5	Finland	63,6	5	Luxembourg	65,6	5	Danmark	67,5			
6	Tyskland	62,9	6	Finland	64,3	6	Finland	66,7			
7	Italien	61,3	7	Ungarn	63,9	7	Frankrig	66,2			
8	Nederlandene	58,4	8	Norge	62,4	8	Luxembourg	65,6			
9	Tjekkiet	58,1	9	Italien	61,4	9	Grækenland	65,3			
10	Luxembourg	57,8	10	Slovenien	61,2	10	Norge	64,5			
11	Spanien	57,4	11	Spanien	60,4	11	Irland	64,4			
12	Norge	56,3	12	Nederlandene	59,4	12	Ungarn	63,9			
13	Danmark	56,2	13	Grækenland	59,2	13	Portugal	63,8			
14	Estland	56,0	14	Tjekkiet	58,1	14	Island	59,2			
15	Slovenien	55,3	15	Danmark	57,3	15	Nederlandene	58,8			
16	Island	54,8	16	Portugal	56,4	16	Tjekkiet	58,1			
17	Slovakiet	53,7	17	Irland	56,1	17	Storbritannien	56,9			
18	Sverige	52,5	18	Estland	56,0	18	Estland	56,0			
19	Grækenland	50,4	19	Island	54,8	19	Israel	55,1			
20	Storbritannien	49,5	20	Sverige	54,5	20	Tyskland	53,0			
21	Portugal	49,3	21	Slovakiet	53,7	21	Spanien	52,9			
22	Irland	48,8	22	Storbritannien	49,5	22	Østrig	52,8			
23	Polen	48,4	23	Polen	48,4	23	Slovakiet	52,3			
24	Israel	42,8	24	Israel	48,2	24	Polen	48,4			
25	Japan	36,8	25	USA	45,2	25	USA	45,2			
26	USA	36,5	26	Japan	40,7	26	Schweiz	44,1			
27	Schweiz	33,3	27	Korea	38,8	27	Japan	39,4			
28	Korea	31,2	28	Schweiz	37,0	28	Korea	33,8			
	OECD-gennemsnit	53,7		OECD-gennemsnit	56,7		OECD-gennemsnit	58,4		OECD-gennemsnit	61,3

Anm.: Beregning baseret på et forbrugsskattetryk for 2011, dog nyest tilgængelige(2010) for Korea, Nederlandene, Polen samt Portugal

Kilde: OECD Tax Policy Analysis, OECD Stat samt egne beregninger.

Når man skal vurdere skattesystemets påvirkning af arbejdsudbuddet, skal man ikke alene betragte marginalskatten på løn. Man bør også inddrage afgifter. Det skyldes, at en forhøjelse af afgifter øger forbrugerpriserne. Dermed kan der købes færre varer og tjenester for en ekstra arbejdstime. Det, der bestemmer arbejdsudbuddet, er, hvor mange varer og tjenester, der kan købes for en ekstra arbejdstime. Altså bør afgifter indregnes, når man skal vurdere skattesystemets forvridding af arbejdsudbuddet. Det bemærkes, at Finansministeriet i dag indregner negative adfærdsvirkninger på arbejdsudbuddet, når afgifter øges. Danmark har de højeste afgifter i EU, mens den direkte skat på løn ligger omkring EU-gennemsnittet, jf. bilag 1.

Tabel 2. Forbrugsskattetryk, OECD, 2011

		pct.
1	Danmark	25,9
2	Luxembourg	25,7
3	Ungarn	24,1
4	Norge	23,0
5	Estland	22,9
6	Finland	21,6
7	Sverige	21,4
8	Slovenien	20,8
9	Island	19,6
10	Holland	18,7
11	Tjekkiet	18,5
12	Østrig	18,3
13	Israel	18,1
14	Polen	17,8
15	Irland	17,8
16	Belgien	17,2
17	Portugal	16,4
18	Frankrig	15,9
19	Italien	15,8
20	Tyskland	15,7
21	Slovakiet	15,5
22	Storbritannien	15,4
23	Grækenland	15,1
24	Sydkorea	14,0
25	Spanien	12,3
26	Schweiz	10,6
27	Japan	7,0
28	USA	5,9

Kilde: OECD Stat

Anm.: Nye tilgængelige for Sydkorea, Nederlandene, Polen samt Portugal er 2010

Topskatteydere har sammensat marginalskat på 67,5 pct.

For personer med høje indkomster (dvs. topskatteydere) udgør den øverste marginalskat 67,5 pct., når man både tager højde for skatten på løn og afgifterne på forbrug. Det gennemsnitlige afgiftsindhold i forbrug udgør, jf. tabel 2, ca. 25,9 pct.¹, hvilket er højt i forhold til andre lande². Indregnes aftrapningen af børnechecken for personer med indkomst på over 700.000 kr. (gældende fra 2014) så øges marginalskatten til 68,9 pct., jf. tabel 1. Indkomstaftapningen af børnechecken vil have samme adfærdsvirkning som en forhøjelse af marginalskatten på arbejde.

Sammensat marginalskat for høje indkomster ligger 8-10 pct.point over OECD-gennemsnittet

For personer med høje indkomster ligger den sammensatte marginalskat 8-10 pct.point over OECD-gennemsnittet. Kun nogle få lande som f.eks. Sverige og Belgien har højere marginalskat. For personer med gennemsnitlig indkomst udgør den sammensatte marginalskat 57,3 pct. (0,6 point højere end OECD-gennemsnittet), mens den sammensatte marginalskat for personer med lave indkomster udgør 56,2 pct. (2½ pct.point højere end OECD-gennemsnittet). Fjernes topskatten vil topmarginalskatten udgøre ca. 57 pct., når afgifter indregnes. Det vil være lidt under OECD-gennemsnittet (1-2 pct.point).

Dokumenteret effekt af lavere marginalskat

Fra tid til anden rejses der tvivl om, hvorvidt lavere marginalskat øger arbejdsudbuddet. Ser man på den videnskabelige litteratur, er det imidlertid veldokumenteret, at lavere marginalskat øger arbejdsudbuddet. Ser man på undersøgelser på baggrund af data fra Danmark og resten af Skandinavien, så er det gennemgående resultat, at der er en signifikant positiv effekt på arbejdsudbuddet af lavere marginalskat, jf. boks 1.

Marginalskat og incitament til uddannelse

Ud over at den sammensatte marginalskat påvirker incitamentet til at arbejde flere timer og mere produktivt, så indebærer progressionen i skattesystemet også en reduktion af incitamentet til at tage en lang videregående uddannelse, der giver en høj løn. Når skattebyrden stiger i takt med indkomsten, reduceres det økonomiske afkast efter skat af at uddanne sig til et job med en høj løn. OECD har fundet, at et fald i marginalskatten på løn med 5 pct. point øger andelen, der tager en tertiær uddannelse med 0,3 pct. point³⁴.

¹ Afgiftsindholdet i forbruget beregnes ved at tage afgiftsprovenuet og sætte det i forhold til summen af det private forbrug og varedelen af det offentlige forbrug

² Med en løn-marginalskat på 56,1 pct. er der umiddelbart 43,9 kr. tilbage, når man tjener 100 kr. ekstra som følge af merarbejde. Når man anvender de 43,9 kr. i forretningerne er der imidlertid et afgiftsindhold på 25,9 pct. Dermed betales der 11,4 kr. i skat af det ekstra forbrug, der følger af, at man arbejder ekstra. Den samlede marginalskat af den ekstra arbejdsindsats bliver dermed 11,4 kr. + 56,1 kr. = 67,5 kr. (ud af de 100 kr.)

³ Antallet der er færdiguddannet som andel af befolkningen på det tidspunkt, hvor man typisk er færdiguddannet.

⁴ Kilde: OECD: Tax Policy Reform and Economic Growth, 2012

Boks 1. Skandinaviske studier af effekter af virkninger på arbejdsudbuddet af lavere marginalskat

I Danmark finder flere studier, at lavere marginalskat øger arbejdsudbuddet. Effekten af marginalskatten måles ud fra en udbudselasticitet. En elasticitet på 0,1 betyder, at hvis den marginale disponible indkomst øges med 10 pct., så øges antallet af arbejdstimer med 1 pct. F.eks. finder Graversen (1997) arbejdsudbudselasticiteter for kvinder på 0,7 - 0,9 og på 0,13 - 0,23 for mænd. Frederiksen m.fl. (2001) finder, at danske mænd har en elasticitet på 0,05, mens kvindernes elasticitet er på 0,15. Herudover er der studier, der undersøger effekterne på arbejdsudbuddet i et bredere perspektiv.

Ud over effekterne på antal arbejdstimer (det kvantitative arbejdsudbud) af lavere marginalskat, kan der nemlig også være en effekt på produktiviteten (det kvalitative arbejdsudbud), fordi lavere marginalskat gør det mere attraktivt at arbejde mere produktivt for at få en bonus eller opnå forfremmelse, ligesom det bliver mere attraktivt at skifte til et bedre betalt arbejde. Herudover kan lavere marginalskat reducere skatteunddragelse, sort arbejde mv., hvilket øger den skattepligtige indkomst.

Den samlede effekt af en ændring i skatten på arbejde, den såkaldte elasticitet af den skattepligtige indkomst (der således måler effekten på antal arbejdstimer, produktivitet og skatteunddragelse mv.), er i Sverige undersøgt af Ljunge og Ragan (2005), der finder en elasticitet af den skattepligtige indkomst på mellem 0,3 og 0,4 for Sverige, og Hansson (2007) bruger ligeledes svenske data til at estimere elasticiteter mellem 0,4 og 0,5.

Aarbu og Thoresen (2001) finder ved brug af norsk data, at elasticiteten højst er 0,2 og formentlig mindre. Kleven and Schultz (2010) finder en arbejdsindkomstelasticitet på ca. 0,05 for lønmodtagere og ca. 0,10 for selvstændige. De er 2-3 gange højere for kapitalindkomst. De ser også på 1987-reformen, hvor skatteændringerne er større og de adfærdsmæssige effekter dermed er mindre tilbøjelig til at være svækket af optimeringsfriktioner. Her findes elasticiteter på 0,2-0,3, når man ser på de samlede skattepligtige indkomster.

Chetty et. Al (2010) har undersøgt effekten på arbejdsudbuddet og de finder relativt store adfærdsmæssige reaktioner ved store ændringer i marginalskattesatserne. Undersøgelsen finder nedre elasticiteter fra ca. 0,34. De finder desuden, at der kun findes signifikante elasticiteter, når der gennemføres væsentlige ændringer i marginalskattesatsen.

De økonomiske vismænd finder i vismandsrapporten 2011, at elasticiteten udgør 0,2 for de personer, der har de 10 pct. højeste indkomster. De finder, at adfærdsmæssige reaktioner er så store, at det ikke giver merprovenu at øge marginalskatten for de 10 pct. højeste indkomster.

Kilde: Skatteministeriets svar til Folketinget spørgsmål S 3508 af 8. juni 2012 og Det Økonomiske Råds Sekretariat (efteråret 2011)

Tiltrækning af dygtige udlændinge

Den høje sammensatte marginalskat gør det også sværere at tiltrække højproduktive udlændinge til det danske arbejdsmarked. Dygtige udlændinge berøres af OECDs højeste skattetryk og også af den høje progression i skattesystemet. Forskerskatteordningen, der kan betyde ekstraordinær lav skat for højproduktive udlændinge, søger at korrigere for dette. Man skal imidlertid være opmærksom på, at udsigten til udløb af forskerskatteordningen efter 5 år kan betyde, at dygtige udlændinge ikke kommer til landet. Såfremt man som udlænding bliver en succes i sin virksomhed, er der udsigt til en høj skattebyrde efter 5 år. Tilsvarende indebærer den høje sammensatte marginalskat, at det kan være ekstra attraktivt for danske iværksættere og højtuddannede danskere at bosætte sig i udlandet.

Bortfald af topskat sænker sammensat marginalskat fra 67,5 pct. til ca. 57 pct.

En fjernelse af topskatten samt indkomstaftapningen af børnechecken vil reducere den sammensatte marginalskat til ca. 57 pct. I 2013 betaler knap 30 pct.⁵ af alle fuldtidsbeskæftigede topskat. Frem mod 2022 hæves topskattegrænsen til 467.000 kr. Dermed vil andelen af fuldtidsbeskæftigede, der betaler topskat falde til ca. 20 pct.⁶ Provenutabet ved at fjerne topskatten vil varigt udgøre ca. 8,5 mia. kr. efter adfærd og tilbageløb. Arbejdsudbuddet målt i timer øges svarende til 9.000 fuldtidspersoner⁷. Hertil kommer en positiv effekt på produktiviteten, fordi lavere topskat gør det mere attraktivt at arbejde for en bonus og forfremmelse (og dermed højere løntrin), ligesom det bliver mere attraktivt at skifte til et mere velaflyttet job. Indkomstaftapningen af børnechecken vil betyde en umiddelbar budgetforbedring på 280 mio. kr. Efter tilbageløb og adfærd (der arbejdes færre timer blandt de mest produktive danskere) er budgetforbedringen på 120 mio. kr.⁸

⁵ Fordeling og Incitament 2013, Økonomi- og Indenrigsministeriet

⁶ Økonomisk Redegørelse, August 2013, Økonomi- og Indenrigsministeriet

⁷ Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 69 (Alm. del - §7) af 22. november 2012

⁸ Danmark i arbejde, Skattereform, 2012, SKM.dk

Bilag 1

Implicit skat på forbrug, 2011	
	<i>pct.</i>
1 Danmark	31,4
2 Norge	29,1
3 Sverige	27,3
4 Luxembourg	27,2
5 Ungarn	26,8
6 Finland	26,4
7 Holland	26,3
8 Estland	26,1
9 Slovenien	23,0
10 Island	22,8
11 Bulgarien	22,4
12 Irland	22,1
13 Rumænien	21,6
14 Tjekkiet	21,4
15 Østrig	21,2
16 Belgien	21,0
17 Polen	20,8
18 Tyskland	20,1
19 Frankrig	19,9
20 Storbritannien	19,5
21 Malta	19,0
22 Slovakiet	18,7
23 Portugal	18,0
24 Cypern	17,7
25 Litauen	17,5
26 Italien	17,4
27 Letland	17,2
28 Grækenland	16,3
29 Spanien	14,0
EU-27 gennemsnit	20,1
EU-17 gennemsnit	19,4

Kilde: Eurostat

A nm.: Norge er data fra 2010

Implicit skat på arbejde, 2011	
	<i>pct.</i>
1 Belgien	42,8
2 Italien	42,3
3 Østrig	40,8
4 Finland	39,6
5 Sverige	39,4
6 Tjekkiet	39,0
7 Frankrig	38,6
8 Ungarn	38,4
9 Holland	37,5
10 Tyskland	37,1
11 Estland	36,2
12 Norge	36,2
13 Slovenien	35,2
14 Danmark	34,6
15 Spanien	33,2
16 Luxembourg	32,8
17 Polen	32,2
18 Letland	32,0
19 Litauen	32,0
20 Slovakiet	31,9
21 Rumænien	31,4
22 Grækenland	30,9
23 Irland	28,0
24 Cypern	26,7
25 Storbritannien	26,0
26 Portugal	25,5
27 Bulgarien	24,6
28 Malta	22,7
EU-27 gennemsnit	35,8
EU-17 gennemsnit	37,7

Kilde: Eurostat

Implicit skat på kapital, 2009	
	<i>pct.</i>
1 Norge	42,1
2 Danmark	39,0
3 Frankrig	38,0
4 Storbritannien	37,3
5 Italien	36,5
6 Portugal	31,6
7 Sverige	31,3
8 Finland	29,9
9 Cypern	29,5
10 Belgien	29,4
11 Spanien	26,3
12 Østrig	25,2
13 Ungarn	23,2
14 Tyskland	21,6
15 Slovenien	21,2
16 Polen	19,7
17 Tjekkiet	17,7
18 Slovakiet	16,1
19 Estland	15,4
20 Holland	14,1
21 Litauen	11,5
22 Letland	10,2
EU-17 gennemsnit	25,0

Kilde: Eurostat